

TIJDSCHRIFT voor HEEMKUNDE
FOLKLORE en OUDHEIDKUNDE

UITGIFTE KANTOOR
3300 TIENEN 1

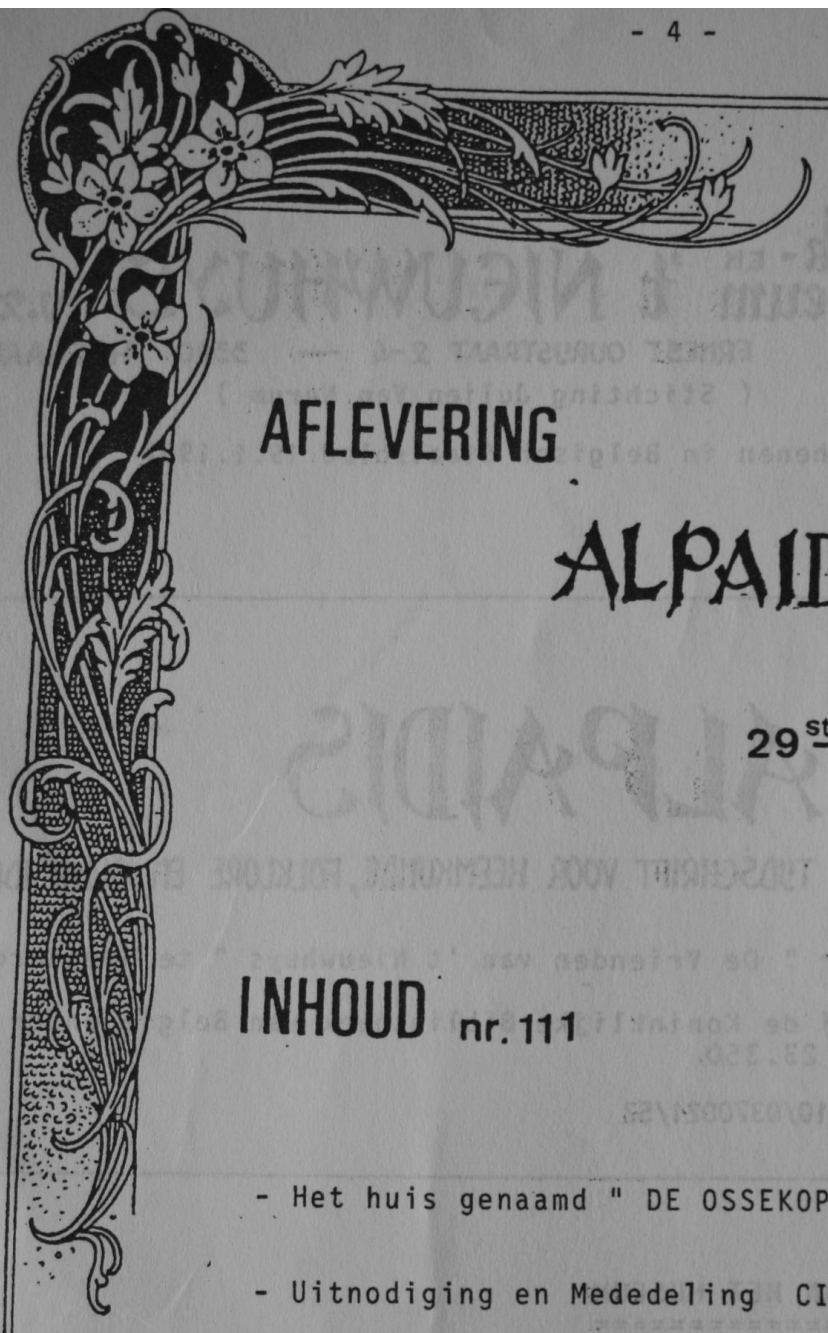
111

DHR. GUILLUY A
NRM 35
3320 HOEGAARDEN

driemaandelijks 2^e trimester 1993

ALPAIDIS

V.J. Etienne Grooten
Viaduktstraat 193
3300 TIENEN

AFLEVERING

ALPAIDIS

29ste jaargang 1993

INHOUD nr. 111

- Het huis genaamd " DE OSSEKOP"
- Uitnodiging en Mededeling CIPERS - CYPERS
- Hoegaarden tijdens de Oostenrijkse - Erfenisoorlog
- De St. Eligiusgilde van Hoegaarden (vervolg)
- Hoegaardse Gemeentepolitiek 1830 - 1990 (vervolg)

het huis genaamd: "de OSSEKOP,"

Over Hoegaardse gebouwen werd reeds heel wat gepubliceerd.

Nu willen wij een paar huizen uit de Koffiestraat - heden de Arthur Putzeys straat - in het daglicht plaatsen.

Oorspronkelijk vormden de huizen nrs 10 en 12 één geheel.

De bouw van het kompleks situeerd zich in de 1ste helft van de XVIIIe eeuw.

De gebouwen, of liever het gebouw, waren eigendom van de brouwers- en schepen-familie Le Brasseur.

In 1802, na de dood van Schepen Antoine Le Brasseur - de jonge - erfde zijn jongste dochter Gertrude (°1797) het huis, ze trad in 1822 in het huwelijk met Petrus Medaerts (°1795) uit Melkwezer.

Van beroep was deze slager en richtte in dit huis een vleeswinkel op. Op een uithangbord prijkte een ossekop, met als onderschrift "A la tête de boeuf". Een paar "annexen" (bijgebouwen) verkocht hij aan François Sneyers.

Na hun dood (Gertrude stierf in 1840 en Petrus in 1845) ging het eigendom over op hun minderjarige kinderen: Jean (°1826), Eugène (°1829) en Constance. Wanneer deze later uit onverdeeldheid traden, werd Eugène de enige eigenaar.

Deze trouwde in 1867 met Josephine Dotremont (°1828 +1890) en opende een herberg "In de Ossekop", en zo de oude naam bewaarde.

Zijn broeder Jean was in 1858 gehuwd met Ermeline Capelle en had zich als landbouwer gevestigd te Klein Overlaar.

In 1865 werd te Hoegaarden de eerste suikerfabriek opgericht. Wegens plaats-gebrek werd naar een geschikt lokaal gezocht om als bureel ingericht te worden. De medestichter notaris Alexander Putzeys, die op de hoek van de Koffie- en Doelstraat woonde, kwam met Meddaerts tot een overeenkomst.

Meddaerts maakte in zijn eigendom een plaats vrij, waar het bureel van de suikerfabriek ondergebracht werd. Hij richtte een eet- en feestzaaltje in en stelde enkele genummerde logeerkamers ter beschikking in het huidige nr.10.

EUGENE MEDDAERTS met vrouw en kinderen

In het nr. 12 werd langs de achterzijde kleine kamers voor koetsiers, knechten en meiden aangelegd. Heel het bovenverdiep kon afgesloten worden met een massieve eiken deur. Wellicht waren er ook toen reeds voorvaders van ons huidig dievenbestand actief. Het nr. 12, met de grote inrijpoort had eveneens stallingen.

Vanaf dat ogenblik werd "de Ossekop" een welvarende zaak. De beheerders van de fabriek hielden er hun vergaderingen, suikerfabrikanten kwamen er samen, vertegenwoordigers bleven er logeren, ook accijnsbedienden, o.a. een zekere Lefevre uit Antwerpen, die zijn naam kraste in de eiken deur. Het personeel werd er uitbetaald, de boeren haalden er hun leveringsbons af. Kortom een druk bezochte instelling.

Het uithangbord "de Ossekop" was de halte van vele voermannen, die er zich konden verfrissen en opwarmen, uiterlijk en innerlijk. Dat er bij het einde van de bietencampagne menig feestje gebrouwen werd, staat buiten kijf.

In deze gebouwen werden de kinderen van het gezin Meddaerts- Dotremont geboren. Namelijk: Anastasie, Achille "Chil uit de Ossekop" en Marie. Achille zou later gemeente-ontvanger van Hoegaarden worden en zich in " 't Cleyne Paradys" vestigen (in de Pastorijstraat). Hij was de peter van Julien Van Nerum uit 't Nieuwhuys.

Na het overlijden van Eugène Meddaerts, in 1902, ging het kompleks over op Achille. Hij verkocht het in twee delen: deel 1 (nr.10) aan Prosper Van Nerum (°1864 +1941), schoenmaker, en deel 2 (nr.12) aan Louis Celis, varkenskoopman (1)

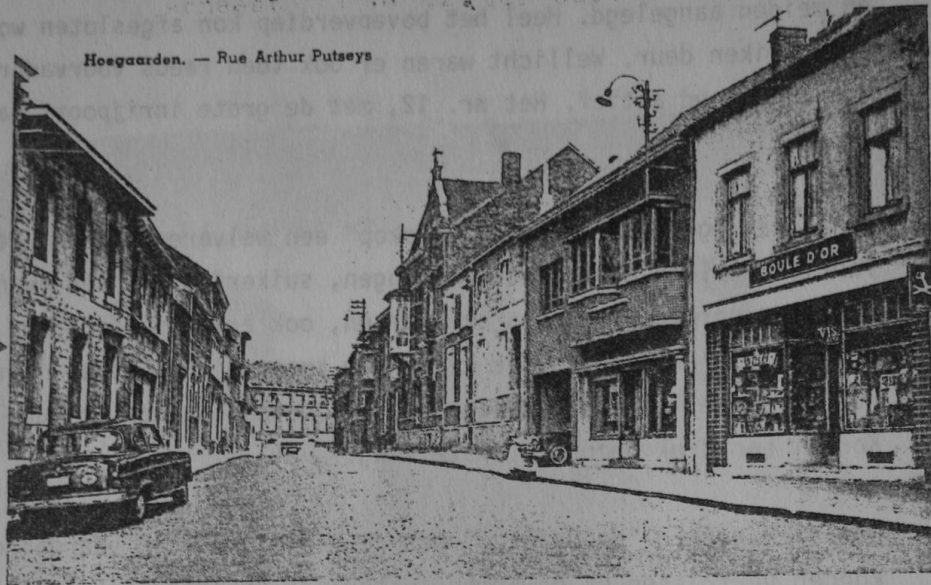
Prosper Van Nerum richtte zijn huis in als een schoenmakerszaak en liet het uithangbord verdwijnen, dat toen al zijn betekenis had verloren en na zijn glorie-tijd als afspanning reeds afgezwakt was tot "café"

Bij erfenis ging het huis nr.10 na 1946 over op zijn nichtje Marie-Barbe, Félicie Stockmans (°1903), dochter van zijn zuster Blandine en waarvan zijn echtgenote Barbe Félicie Maes meter was.

(1) Bij akte verleden voor de notarissen Rosseuw (Tienen) en Putzeys (Hoegaarden) op 24 februari 1902.

Bijzondere voorwaarde: De gevel tusschen de huizen van loten een en twee zal toebehoren aan de koopers van die loten en op de geheele grootte van het huis van lot een. De dry deuren (kelder, gelijkvloers en verdiep) in deze gevel zullen in metsing en op gemeente kosten toegemaakt worden, het hout ervan komt toe aan beide koopers.

Hoegaarden. — Rue Arthur Putseys

Kort nadien werd het huis verkocht aan haar schoonzoon Alfons en dochter Romaine.

Het echtpaar Alfons Veroeveren-Lebegge betreft nog steeds deze woning.

*** In het boek "Bouwen door de eeuwen heen" blz. 158 wordt het huis beschreven als volgt: " uit zandsteen uit de XVIIIe eeuw, zijgevels voorzien van schouderstukken. Rechthoekige vensters en deur verrijkt met een weinig uitspringende sleutel.

*** Over het bestaan van een uithangbord bestaan er twijfels. Inderdaad , tussen de vensters van gelijkvloers en verdiep, zijn grote witte zandstenen, waarop bij aankoop door Alfons en Romaine nog onduidelijk leesbaar was "Tête de Boeuf", overschilderd met "Café", gedeeltelijk verwijderd, maar nog steeds goed leesbaar, en daar bovenop "Chaussures".

Tot slot van deze wetenswaardige, maar uiteraard toch wat saaie stof, een waar gebeurd verhaal.

Jarenlang was Romaine één van de museumgidsen. Bij een rondleiding in "De Cuype" langs Hoegaardens mooiste plekjes, kwam de groep met een 7 tal Hasseltse leraars langs de A. Putzeysstraat nr.10, en waar Romaine het volgende verhaal aanhaalde: dit was hier ooit een afspanning, trouwens de kamers zijn nog steeds genummerd.

Een van de leraars zei: mevrouw, U kunt veel beweren.

Wat zij niet wisten en wat Romaine niet verwachtte, gebeurde.

Wel, zei Romaine, kom U dan zelf overtuigen.

Gans verwonderd trokken de 7 leraars met Romaine naar boven, zij waren gans overbluft dat Romaine maar zo die woning binnen stapte en rechtstreeks naar boven trok.

Nadien werd er nooit meer gewag gemaakt van die genummerde kamers !!!!!

A.V.

**STREEK- EN
BIERMUSEUM** 't Nieuwhuys
ERN. OUDYSTRAAT 4 3320 HOEGAARDEN TEL. 016/76.67.94

- 10 -

UITNODIGING

Het bestuur van 't Nieuwhuys-museum heeft de eer U uit te nodigen, op de vooropening van de tentoonstelling:

" O O S T E N R I J K "

die zal doorgaan op zaterdag 12 juni 1993 te 17 uur.

Deze tentoonstelling zal ingericht worden ter gelegenheid van het bezoek van de Burgemeester van Alt-munster aan Hoegaarden, die de vooropening door zijn tegenwoordigheid zal vereren.

De tentoonstelling blijft toegankelijk voor het publiek tot 26 juni 1993.

Het museum is ook open op zondag, de maandag gesloten.

Openingsuren van 14 tot 19 uur. De museumterve is open van 10 tot 22 uur.

DRINGENDE OPROEP AAN ALLE CIPERS - CYPERS

De algemene stamboom van dit geslacht is aan gang.

Daarom vragen wij met aandrang aan alle afstammelingen, behalve deze uit de takken Hoegaarden en de Landrecies (dewelke bekend zijn) om ons zo snel mogelijk hun genealogisch fragment te laten worden, teneinde hun aansluiting te kunnen bewerken.

Voor alle inlichtingen zich wenden tot H. Van Nereum

Maquisstraat 44 1140 BRUSSEL

tel. 02/7348163

HOEGAARDEN

TJUDENS DE OOSTENRIJKSE - ERFENISOORLOG

Ondanks de Pragmatische Sanctie, Maria Theresia, dochter van Keizer Karel VI en echtgenote van Frans van Loreinen, als wettige erfgename van het Huis van Oostenrijk had erkend, ontketenden Koning Frederik II van Pruisen en de Keurvorst van Beieren, met de steun van Koning Lodewijk XV van Frankrijk, de Oostenrijkse Erfenisoorlog.

De Engelsen en de Hollanders kwamen Marie Theresia ter hulp.

Bisschop Jan Theodoor van Beieren, trachtte het Prinsbisdom Luik, waartoe Hoegaarden behoorde, buiten het oorlogsgeweld te houden en onzijdig te blijven. Maar de Oostenrijkers schonken geen gehoor aan de aanvraag van de Bisschop van 23 dec. 1745, onder voorwendsel dat zij hun troepen moesten opstellen waar het nodig was, om de vijand tegen te houden.

Soldaten van het Oostenrijks Regt van Waldeck en korpsen uit het garnizoen Tienen, trokken naar Hoegaarden en pleegden er losbandigheden en gingen tot plunderen over. Verschillende inwoners sloegen angstig angstig op de vlucht, wyl de Regentie met Meier Collard en griffier Sweerts en schepen Van Nerum op kop, de troepen tot rede trachtten te brengen.

Op 29 jan. 1746 verzocht de Bisschop aan de Baljuw van Haspengouw, om de inwoners van Hoegaarden, desnoods door geweld tegen de Oostenrijkse plundersaars te beschermen. Maar de troepen wilden van geen terugtrekken weten en bleven te Hoegaarden gelegerd. De gruwelen hielden nochtans op, door het schenken van veel bier. De gevluchte inwoners keerden weer.

Wanneer nu de fransen uit Duitsland waren verdreven, viel Maurits van Saksen met 120.000 franse soldaten ons land binnen, na hun overwinning bij Rocour in 1746. Eenheden van deze legermacht verschenen ook te Hoegaarden, eisten zware belastingen en gingen op hun beurt tot plunderingen over. Andermaal trad de Regentie krachtig op. Zij nodigen de Graaf van Clairmont uit, om bij de fransen ten goede te spreken. Op 24 juni 1746 kregen de troepen het bevel om het Hoegaards grondgebied te eerbiedigen.

De gewelddaden hielden op, maar enkele eenheden bleven te Hoegaarden een tijdje gelegerd.

De oppositie, aangevoerd door Politie-kapitein Guill. Van Symphoven, liet uitbazuinen dat de Regentie het dorp aan de fransen had verkocht, wijl zij door onderhandelingen en schenkingen, de gemeente van verdere rampen had gespaard.

Op 7 okt. 1747 verscheen een bende van 400 Huzaren te Hoegaarden. Hubertus Sweerts uit de dorpsraad werd de de Regentie belast, brood, brandewijn, bier, hesp, hooi en klaver te leveren, om de troepen goed te stemmen. Het kostte aan de gemeente 7 patacon 0 stuiver 0 oorden (7-0-0) maar de Huzaren bleven relatief kalm.

In de winter van 1747 op 1748 waren er weer geruchten van troepen die te Hoegaarden zouden komen. De Regentie stuurde Burgemeester Franciscus Van Autgaerden naar de Kommandant van de Pandoeren in het Danebroeckklooster te Tienen, met "een half stuck bier, drey coppels criecken en twee gereukte tongen". Hij kreeg het gedaan, dat Hoegaarden gespaard bleef. Het Kostte 12 - 6 - 0

Op 8, 9 en 10 sept 1748 bij Hoegaarden kermis had de oppositie weer valse beschuldigingen tegen de Regentie uitgebracht, hetgeen het begin van een oproer uitlokte. Twee Piemonteze wachten kwamen bij Burg. Schepers logeren, om de onlusten te beletten. Het kostte 13 - 17 - 0 (Ref. ARA-SGL-Reg4260)

Het verdrag van Aken van 1748 stelde een einde aan de franse bezetting. Het land kwam terug onder Keizerin Maria Theresia van Oostenrijk.

Doch over het lot van de "enclave Hougaerde" grepen besprekingen plaats, met als gevolg dat de gemeente aan de Brabantse Ordinnationen onderworpen werden.

De Regentie, dat trouw had gezworen aan Luik, trad krachtig op en na tal van onderhandelingen, bleef Hoegaarden bij het Prinsbisdom, doch moest aan Brabant een tolrecht betalen. Dat had het dorp andermaal aan de Regentie te danken. Doch de oppositie beraamde een ander plan en lokte in 1749 een dorpsruzie uit, omwille van het kasseien van de huidige Pastorijstraat, maar dat is een andere historie.

de **S**t. Eligius-Gilde van Hoegaarden

S ELIGIUS EPISCOPUS

ONTSTAAN VAN DE HOEGAARDSE ST. ELOOI - GILDE =====

Haar juiste ouderdom is niet bekend en ook moeilijk te achterhalen doch een paar dokumenten laten ons toe haar ontstaan bij benadering te bepalen.

De St. Elooigilde mag echter wel bij de oudste verenigingen van Hoegaarden worden gerekend.

Deze verenigingen zijn :

- De Sint Sebastiaansgilde, die in de eerste helft der XVIIe eeuw reeds meer dan 100 jaar oud was, dus rond 1500/1550.
- De Hoegaardse Brouwersgilde "Die Edele Orde vanden Moutstock" die in 1560 werd opgericht.
- Het Genootschap der XII Apostelen, die reeds vóór 1631 bestond, gezien toen hun verouderde statuten werden hernieuwd, zodat het Genootschap zeker al in de XVIe eeuw bestond en misschien wel vroeger.

Een dokument van 1759 vermeldt de St. Elooimannen, naast de Wet-houders, de heren uit de Geslachten, deze der Brouwersgilde, de Apostelen en de St. Sebastiaanschutters in betrekking met de plechtige inwijding van de nieuwe St. Gorgoniuskerk.
Dit bewijst dat de St. Elooigilde op dat tijdstip niet onbeduidend was en in aanzien stond.

Een andere aanduiding gewaagt van een nieuw Confrerievaan, hen toegekend door "le Vieux Maire Collard". Deze kan niemand anders zijn dan Gilles Collard, die meier was van 1694 tot 1735 en vader van de latere meier Antoine Collard..

Hieruit moet besloten worden dat het vorige vaandel versleten was door ouderdom, zodat de St. Elooigilde toen reeds ettelijke jaren bestond.

En ten slotte een derde en laatste dokument waarin uitdrukkelijk staat vermeld "les Confrères célébraient le M.^{ème} Ann. du décès de Saint-Eloy"

Deze 1000ste verjaring van zijn dood greep plaats in 1659.

Bijgevolg dateert de St. Eligiusgilde van Hoegaarden van vóór deze datum.

O U D E G E B R U I K E N

De Gilde stond onder het gezag van een Deken en had een "Scriptor" om de schriften bij te houden, wyl enkele Confreers van goede wil, als Collecteurs optraden, om het jaargeld voor de feestviering te gaan ophalen.

De pastoor van Hoegaarden was van oudsher hun Proost en de Meier hun Ere-Deken.

Bij de verkiezing van een nieuwe Gildedeken stapte elk lid voorbij de bestuurstafel en fluisterde de naam van zijn uitverkorene. Na bekendmaking van de uitslag werd de gildeketting rond de hals van de nieuwe Deken gehangen. Op de Confrerievaan moest deze beloven, de Gilde goed te zullen besturen. Vervolgens werden enkele salvo-schoten gelost, om kond te doen dat de St. Elooigilde een nieuwe hoofdman had. Het was de gewoonte om de nieuwe Deken tussen de oudste Confreers te verkiezen.

De Gilde kwam eertijds drie maal per jaar bijeen: de eerste keer gebeurde dat op 25 juni bij St. Elooï zomerfeest, ter ere van de eigenlijke Translatio S. Eligii, (verheffing van zijn relieken). Gebruikelijk begon die dag met het bijwonen van de St. Elooïmis. Nadien werden de paarden gezegend met een reliekhamer van St. Elooï (hamer met kroontje op, ter herinnering aan St. Eligius als Koninklijk muntslager). Een gildevaantje werd op het kopgetuig der paarden gestoken, om nadien in de stal te worden gehangen, als behoedsmiddel tegen kwalen en onweer.

Vervolgens trokken de boeren naar de smid hun jaarrekening betalen, waarop goed gedronken werd. In de namiddag ging een stoet door het dorp, de St. Elooï ommegang genaamd. Vooraan stapte de vaandeldrager gevolgd van een paar speellieden (muzikanten). Dan kwam een "gesel" (een knaap) met een kaars in de hand, vervolgens de Deken te paard of gezeten in een koets en daarop volgden de "Confreers".

De stoet vertrok aan het lokaal en ging eerst naar de St. Eligius-kapel in de Gasthuisstraat, naar de nis, als laatste herinnering, pas verdwenen bij de afbraak der woonst van Jules Pot (Peeters).

Aan de huizen van voorname ingezetenen werd een "ovatie" gebracht, waarop deze een schenking deden "tegen de dorst".

Ook meevierende herbergen werden bezocht, om de leden in "gang te houden".

Tegen de avond trokken zij naar hun "gildehuis" (lokaal), waar verder werd gedronken, veel plezier gemaakt en ook lustig gezongen.

"Leve St Elooi, en hij mag er wezen
Leve St Elooi en hij mag er zijn".

De tweede bijeenkomst gebeurde rond half november, om het Sint Elooi winterfeest te regelen, het feestmaal te bespreken, de "uitzet" te bepalen en om te beslissen over de opname van nieuwe leden, of heropname van oude Confreers.

Bijzonder dit laatste geschiedde met grote gestrengheid, vooral voor hun die zonder ernstige reden, aan de feestviering van 1 dec. verzuimden.

De derde samenkomst was deze van 1 december, de eigenlijke feestdag van Sint Eligius, met mis en 's avonds banket, waar traditiegetrouw een Sint Elooibeeld werd afgeloot.

Sommige deelnemers aan het banket vastten soms een paar dagen, om goed te kunnen eten en veel te drinken.

En als ze dan dik en rond "gevreten" waren, deden zij met veel zwier hun broeksriem los en zongen van :

" V I V E St. E L O O I "

Om als volwaardig Confreer bij " 't Ambagtgult van Sinteloy" te worden opgenomen, moest men verschillende jaren bij een bekwame baas op stiel zijn geweest, een "stagie" hebben afgelegd en een proefstuk hebben gemaakt.

Pas dan werd men plechtig in de gilde opgenomen.

Van al deze oude en schone gewoonten, bleef er na de franse revolutie bitter weinig over, alleen nog de vergadering van november en de viering van 1 december.

Ook meevierende herbergen werden bezocht, om de leden in "gang te houden".

Tegen de avond trokken zij naar hun "gildehuis" (lokaal), waar verder werd gedronken, veel plezier gemaakt en ook lustig gezongen.

"Leve St Elloo, en hij mag er wezen
Leve St Elloo en hij mag er zijn".

De tweede bijeenkomst gebeurde rond half november, om het Sint Elloo winterfeest te regelen, het feestmaal te bespreken, de "uitzet" te bepalen en om te beslissen over de opname van nieuwe leden, of heropname van oude Confreers.

Bijzonder dit laatste geschiedde met grote gestrengheid, vooral voor hun die zonder ernstige reden, aan de feestviering van 1 dec. verzuimden.

De derde samenkomst was deze van 1 december, de eigenlijke feestdag van Sint Eligius, met mis en 's avonds banket, waar traditiegetrouw een Sint Elloobeeld werd afgeloot.

Sommige deelnemers aan het banket vastten soms een paar dagen, om goed te kunnen eten en veel te drinken.

En als ze dan dik en rond "gevreten" waren, deden zij met veel zwier hun broeksriem los en zongen van :

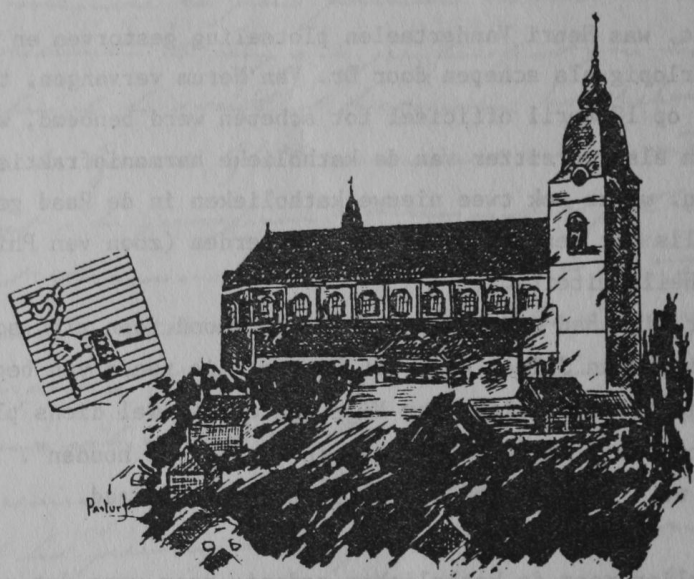
" V I V E St. E L O O I "

Om als volwaardig Confreer bij " 't Ambagtgult van Sinteloy" te worden opgenomen, moest men verschillende jaren bij een bekwame baas op stiel zijn geweest, een "stagie" hebben afgelegd en een proefstuk hebben gemaakt.

Pas dan werd men plechtig in de gilde opgenomen.

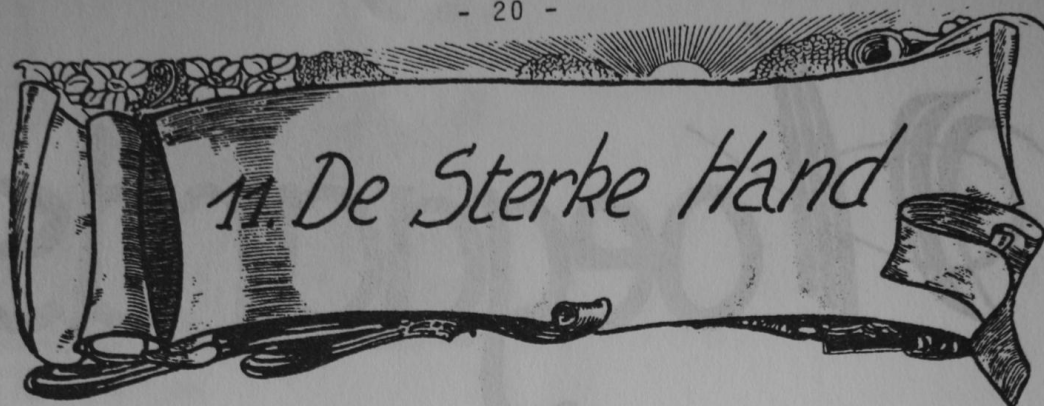
Van al deze oude en schone gewoonten, bleef er na de franse revolutie bitter weinig over, alleen nog de vergadering van november en de viering van 1 december.

Hoegaardse

Gemeente politiek

1830 - 1990

Op 31 okt. was Henri Vandertaelen plotseling gestorven en werd vanaf 13 jan. 1874 voorlopig als schepen door Dr. Van Nerum vervangen, tot wanneer Dr. Lodewijckx op 10 april officieel tot schepen werd benoemd, wijl hij ook Vandertaelen als voorzitter van de katholieke harmoniefractie had opgevolgd. Op 16 jan. waren ook twee nieuwe katholieken in de Raad gekomen. Het waren Henri Gilis uit Nerm en Jozef Van Autgaerden (zoon van Philippe Van Autgaerden uit het Heilkomiteit).

Alexander Nijs had zijn doel bereikt en stond toen zijn schepenfunctie af aan zijn kozijn Jean Julien Nijs uit Houtem, die reeds van begin 1852 in de gemeenteraad zetelde. Alexander Nijs nam echter wel diens plaats van raadslid in, om zoals hij zegde "een oogje in 't zeil te houden".

Er zaten nu 7 katholieken en 4 liberalen in de Raad.

Alles verliep voor de katholieken zodanig naar wens dat zij zich alles veroorloofden en zelfs uitstrooiden dat de leden van de liberale muziekfractie te kort waren gekomen aan de eerbied voor de processie van 1874, tijdens dewelke zij het H. Sakrament zouden hebben uitgefloten.

De liberalen hierdoor tenzeerste gekrenkt, lieten in het dagblad "La Belgique" eerste editie van zaterdag 29 aug. 1874, een rechtzetting verschijnen, waarin zij de beweringen op de meest formele wijze loochenstrafden (de la manière la plus formelle) en de laaghartige lasteraars (les infâmes calomniateurs) uitdaagden, het voorval door bewijzen te staven.

Zij maakten in hetzelfde artikel bekend, dat hun tegenstrevers door vuige en verachtelijke middelen (moyen vils et méprisables) een groep van personen wilden bevleken, wiens godsdienstige principen boven alle kritiek stonden en die als voorbeeld mochten dienen, voor hen die in openbare plaatsen de ontkenning der Godheid prediken (qui prêchent dans les lieux publics la négation de la divinité).

Gezien de rechtzetting ondertekend was, verscheen zij ook in het dagblad.

- On nous écrit de Hongkong pour démentir
de la manière la plus formelle les insinuations
malveillantes de ceux qui prétendent que les
membres de la société de harmonie les Mélan-
nés de la Grande Océanie auraient mangé du
respect à la profession & auraient oïfflé le
Saint Sacrement, &c. &c. &c. &c. &c. &c.
nos calomniateurs de prouver ces faits, & nous
dirons, nous à tous ceux qui nous connaissent les
moyens sûrs & infaillibles qu'employent nos
adversaires pour tenir un genre de personnes
dont les principes religieux & d'ordre sont
au-dessus de toute atteinte, & qui pourraient
servir d'exemple à ceux qui prêchent dans
les lieux publics la négation de la divinité
de la personne qui nous adresse ces lignes
signe sa lettre. C'est pourquoi nous avons
reproduit sa communication.

entré au journal le Belgique,
première édition, le samedi 29 août 1844.

De persoon die de rechtzetting naar het dagblad stuurde was de gemeente-ontvanger François Haumont, die er zelfs een afschrift van nam, dat in het archief van deze familie bewaard bleef en op blz. 77 wordt gepubliceerd.

De groep personen, die de lasteraars door de aanteging wilden beïnvloeden en bevleken, bedoelde hij de gematigde katholieken, zoals Edouard Van Nerum en anderen die hun brood verdienden in en door de liberale suikerfabriek Grand-Pont.

Zij die nu tot de lasteraars behoorden, waren de verstokte leden van het Heilkomiteit, waaronder Alexander Nijs, Henri Norbert Lintermans, Jean Joseph Evrard, Ferdinand Vanhagendoren (schoonbroeder van Evrard), raadslid Jozef Van Autgaerden enz.

De lasteraars verweerden zich niet, maar het gebeuren verwekte grote agitatie in het dorp en kwam de liberalen gedeeltelijk ten goede, want de gematigde katholieken keerden zich tegen de "verstokten".

Ook Edouard Van Nerum, griffier van de Gulden Lelie en broeder van Theodoor Van Nerum uit 't Cleyn Paradijs, kwam in botsing met zijn verwanten uit het Heilkomiteit, wiens politiekvoering hij aankloeg en aan wie hij verweet, dat zij ondanks de gedane belofte van niet inmenging in de politieke tweedracht, de Gilde in hun zaak hadden betrokken en haar leden in een slecht daglicht hadden geplaatst, door de verspreiding van valse geruchten.

Deze woorden bevielen Alexander Nijs niet en in geheime vergadering, besloten zij de Gulden Lelie te ondermijnen en haar invloed te breken.

De "koude oorlog" tussen de Lelie en het Heilkomiteit brak uit, met het gevolg dat Nijs en zijn volgelingen de rangen der Gulden Lelie verlieten. Dit werd hun ten eerste verweten door Weduwe Vandertaelen-Van Nerum (moeder van Henri Vandertaelen) die Edouard Van Nerum steunde.

Vanaf dit ogenblik zocht de Lelie terug toenadering tot Putzeys en zijn vrienden omde verzoening te bewerken, maar tevergeefs, de wonden waren te diep en beide partijen bleven bij hun standpunt.

Ondertussen waren de liberalen over gegaan tot de oprichting van een nieuwe Raad, ter vervanging van de oude Clan, die gans verflauwd was. Hij noemde zich " Le Conseil de la Main Forte" (De Raad van de Sterke Hand) en was bedoeld als een tegenhanger van het Heilkomiteit.

Deze Raad was samengesteld uit Not. Putzeys als voorzitter, zijn schoonbroeder Dumont, diens schoonzoon bankier Libert-Oury (allen uit de ex-Groene Klaver der ontbonden Confrerie der V Geslachten) en ook Dr. Van Nerum (uit de Leliegilde)

Dit viermanschap kreeg de steun van bankier Tremouroux (schoonbroeder van Putzeys) van Eugene Raeymaeckers uit Tienen (schoonbroeder van Dumont), industrieel en Provinciaal Raadslid en van de grote suikerindustriëlen uit Tienen. Zij vergaderden in het bureel van de suikerfabriek.

De Sterke Hand keerde zich nu in het openbaar tegen het Heilkomiteit, terwijl op het gemeentehuis de zittingen zeer woelig werden. Zij stonden vechtens klaar en verweten elkaar al wat in hun hoofd kwam.

Bij Hoegaarden kermis ontstond tussen de witten en de zwarten de grootste verdeeldheid.

Beide partijen maakten hun eigen feestprogramma op, maar 's maandags wilden de katholieken het opzet van de liberalen kelderen.

Grote agitatie heerste in het dorp, doch de Sterke Hand zette haar plan door. Zij hadden de harmonie uit Geldenaken uitgenodigd wegens gebrek aan eigen muzikanten, maar wanneer deze aan 't Cleyne Paradijs verscheen geraakten beide kringen handgemeen en verschillende muziekinstrumenten werden vernield.

(zie Alpaidis n° 20)